

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ZDRAVNIŠKI SLUŽBI

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZZUOOP in 203/20 – ZIUPOPĐVE; v nadaljnjem besedilu: ZZDej) že od leta 1992 v 58. členu določa, da so zdravstvenim delavcem dovoljene tiste dopolnilne, tradicionalne in alternativne oblike diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije, ki ne škodujejo zdravju ljudi in jih odobri ministrstvo, pristojno za zdravje, s soglasjem medicinsko-etične komisije. Nadalje 59. člen ZZDej določa, da pogoje za opravljanje dejavnosti in postopek za njeno odobritev določi minister, pristojen za zdravje, ter da dovoljenje za opravljanje dejavnosti izdaja in odvzema ministrstvo, pristojno za zdravje. Izvajalec dejavnosti iz prvega odstavka tega člena mora o svojem delu voditi dokumentacijo, ki jo določi minister, pristojen za zdravje. V 55. členu ZZDej je določeno, da lahko »zdravstveni delavec samostojno opravlja vsako delo, za katero ima ustrezno izobrazbo in je zanj usposobljen ter ima na razpolago ustrezno opremo. Za svoje delo prevzema etično, strokovno, kazensko in materialno odgovornost.«.

ZZDej je začel veljati 7. marca 1992. Minister za zdravje bi moral na podlagi drugega in četrtega odstavka 59. člena oziroma drugega odstavka 100. člena ZZDej do 7. septembra 1992 izdati podzakonski predpis, ki bi podrobneje uredil to področje. Posledica nesprejetja ustreznega podzakonskega predpisa je pravna praznina in neurejenost področja dopolnilne, tradicionalne in alternativne oblike diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije za zdravnike in druge zdravstvene delavce.

Kljub temu da ZZDej podaja pravno podlago za izvajanje dopolnilnih, tradicionalnih in alternativnih oblik diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije za zdravnike, je bil leta 2007 sprejet Zakon o zdravilstvu (Uradni list RS, št. 94/07 in 87/11; v nadaljnjem besedilu: ZZdrav), ki je šel v povsem drugo, evropsko neprimerljivo smer. V ZZdrav so bile uvrščene tri zdravniške metode zdravljenja - homeopatija, kiropraktika in osteopatija, ki pa so vključene v Odredbo o določitvi enotnega šifranta vrst zdravstvene dejavnosti (Uradni list RS, št. 43/12) in v Pravilnik o vrstah zdravstvene dejavnosti (Uradni list RS, št. 63/18, 5/19, 47/19 in 173/2020), kar pomeni, da so te metode zdravljenja oziroma zdravniki hkrati uvrščeni v »zdravilsko« in v zdravstveno dejavnost. Zato je ZZdrav v neskladju z ZZDej, ki zdravstvenim delavcem dovoljuje uporabo dopolnilnih, tradicionalnih in alternativnih oblik diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije. Glede homeopatije sta ZZdrav in Zakon o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18 in 66/19; v nadaljnjem besedilu: ZZdrS) tudi v neskladju z Zakonom o zdravilih (Uradni list RS, št. 17/14 in 66/19 - v nadaljnjem besedilu: ZZdr-2), ki določa, da je zdravnik edina pooblaščen oseba za predpisovanje zdravil za uporabo v humani medicini.

ZZdrS v tretjem členu določa, da je zdravnik pri sprejemanju strokovnih odločitev neodvisen ter da lahko zdravnik svobodno izbere način zdravljenja, ki je v danih okoliščinah najprimernejši. Vendar pa so se maja 2008 z novelo Zakona o zdravniški službi (ZZdrS-E, Uradni list RS, št. 58/08) te določbe kršile in se je problem neustrezne in zakonsko neskladne ureditve za zdravnike še potenciral, predvsem z vidika

varnosti in varstva pacientov in zaradi nedopustne omejitve terapevtske svobode zdravnikov. Novela ZZdrS-E je namreč uzakonila za zdravnike v peti točki 81. člena ZZdrS kaznivo ravnanje prekrška, in sicer da se z globo od 650 do 1200 evrov za prekršek kaznuje zdravnik, če opravlja zdravilsko dejavnost (37. člen). Prav tako pa se je normiralo v drugem odstavku 34. člena ZZdrS, da se »zdravniku, ki opravlja zdravilsko dejavnost, licenca ne podeli.« V četrtem odstavku 37. člena ZZdrS pa se je določil začasen odvzem licence zdravniku, če opravlja zdravilsko dejavnost, in sicer za čas opravljanja zdravilske dejavnosti.

ZZdrS je v neskladju z ZZDej, ki zdravnikom dovoljuje uporabo dopolnilnih, tradicionalnih in alternativnih oblik diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije. Uporaba terminologije v ZZdrS, da se zdravnik ukvarja »z zdravilsko dejavnostjo«, je primerjalno-pravno neustrezna in napačna. Zdravnikova uporaba različnih metod zdravljenja ne pomeni, da se zdravnik ukvarja z zdravilsko dejavnostjo, ker je pluralizem različnih metod zdravljenja vsebina njegove, zdravniške službe. Zdravnik ni zdravilec. Druge države večinoma uporabljajo pojem tradicionalne, dopolnilne (komplementarne) in alternativne oziroma tudi nekonvencionalne metode zdravljenja. Vsekakor pa se za te metode ne uporablja pojem zdravilstvo/zdravilska dejavnost, kot se ta uporablja v vsebini definicije zdravilstva iz 2. člena ZZdrav.

Z ZZdrS se nedopustno omejuje terapevtska svoboda zdravnika pri uporabi različnih metod zdravljenja, v povezavi z zagotavljanjem varne zdravstvene oskrbe, ki mora temeljiti na spoštovanju med zdravnikom in pacientom, katere temelj je tudi dobra informiranost pacienta o drugih možnostih zdravljenja. Zdravniška terapevtska svoboda vključuje tri elemente: zdravnik odloča o tem, ali bo zdravljenje začel; prav tako je zdravnik svoboden pri izbiri diagnostične in/ali terapevtske metode, kar vključuje tudi njegovo pravico, da odloča o tem, da ne bo uporabil metode ali predpisal zdravil, ki niso v skladu z njegovo vestjo, torej ne more biti prisiljen k temu. Z zakonskim omejevanjem zdravnikov pri uporabi komplementarnih in alternativnih metod zdravljenja in s tem pri izpolnjevanju njihovega dela obveznosti do pacienta kot subjekta zdravljenja, ki jo imajo na podlagi pogodbe o zdravljenju, se v Sloveniji zanika mednarodno priznan pluralizem metod v medicini.

Zakonske omejitve terapevtske svobode zdravnikov v Sloveniji, ki zadevajo uporabo različnih dopolnilnih, tradicionalnih in alternativnih oblik diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije, so v nasprotju z Zakonom o pacientovih pravicah (Uradni list RS, št. 15/08, 55/17 in 177/20, v nadaljevanju ZPacP), ki določa pacientovo pravico do varne zdravstvene oskrbe. S tem pa so te omejitve hkrati tudi v nasprotju z Ustavo Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a; v nadaljnjem besedilu: Ustava RS), ki v prvem odstavku 51. člena določa, da ima vsakdo pravico do zdravstvenega varstva pod pogoji, ki jih določa zakon.

Vse do sprejema sprememb in dopolnitev Zakona o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 58/08 - ZZdrS-E) po nujnem postopku v Državnem zboru 30. maja 2008 v Sloveniji ni bilo pravne podlage za odvzem ali ne izdajo zdravniške licence zdravniku, ki zdravi s homeopatijo ali drugimi tradicionalnimi, alternativnimi in dopolnilnimi oblikami zdravljenja. Zato je tudi povsem neustrezno, da se zdravnikom prepovedujejo te metode zdravljenja, ki jih je šele ZZdrav neustrezno poimenoval kot »zdravilstvo«. Vendar pa je ravno zaradi teh določb ZZdrS v neskladju z ZZDej in z ZZdr-2 (v primeru homeopatije).

Od sprejema ZZdrav in ZZdrS-E so bile podane številne pobude in priporočila tako s strani Odbora DZ RS za zdravstvo, Komisije DS RS za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide, Varuha človekovih pravic, Zdravniške zbornice Slovenije, Slovenskega homeopatskega društva in drugih strokovnih združenj, da ministrstvo uredi izvajanje teh oblik zdravljenja za zdravnike.

Na 73. redni seji Skupščine Zdravniške zbornice Slovenije je bil 17. decembra 2014 sprejet sklep: »Zdravniška zbornica Slovenije predlaga Ministrstvu za zdravje, da se predpisi spremenijo tako, da se zdravniku, ki se ukvarja s homeopatsko dejavnostjo, samo zaradi tega licenca ne odvzame.« Delegati Skupščine ZZS so na seji s 40 glasovi za in 18 proti izglasovali sklep, da se zaradi ukvarjanja s homeopatijo zdravnika ne sankcionira z odvzemom licence. Ministrstvo za zdravje bi moralo upoštevati predlog Zdravniške zbornice Slovenije in pripraviti spremembo zakonodaje.

Vlada Republike Slovenije se je v Resoluciji o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025 »Skupaj za družbo zdravja« (Uradni list RS, št. 25/16; v nadaljnjem besedilu: ReNPZV16–25) in v mnenju o 20. rednem letnem poročilu Varuha človekovih pravic za leto 2014 (september 2015) zavezala, da bo ureditev tega področja približala ureditvi alternativnega zdravljenja v drugih državah članicah Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) oziroma da bo ureditev primerljiva z ureditvijo v drugih državah članicah EU. Ministrstvo v ReNPZV16–25 ugotavlja, da je »iz poročila EU projekta CAMbrella (vključuje podatke 39 evropskih držav), razvidno, da v večini držav članic komplementarno medicino oziroma alternativno medicino izvajajo le osebe, ki imajo primarno pridobljeno zdravstveno ali celo medicinsko izobrazbo. Nekatere metode, kot so akupunktura, homeopatija, kiropraktika, osteopatija in tradicionalna kitajska medicina, pa lahko izvajajo le zdravniki.«

Okvirna izhodišča za Zakon o dopolnilnih, tradicionalnih in alternativnih oblikah diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije, ki jih je pripravilo Ministrstvo za zdravje skupaj z delovno skupino, so bila novembra 2017 v enomesečni javni razpravi. Vendar zaradi menjav vlad zakon še vedno ni sprejet.

Državni zbor Republike Slovenije je na 21. redni seji 27. oktobra 2020 sprejel priporočilo, s katerim priporoča vsem institucijam in funkcionarjem na vseh ravneh, da upoštevajo priporočila Varuha človekovih pravic Republike Slovenije, zapisana v Petindvajsetem rednem poročilu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2019 (Uradni list RS, št. 157/2020). Med nerealiziranimi priporočili je že vrsto let tudi priporočilo Varuha glede nujnosti zakonske ureditve področja dopolnilnih, tradicionalnih in alternativnih oblik diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije za zdravnike. V priporočilu številka 96 (2019) Varuh priporoča Ministrstvu za zdravje, »naj nemudoma določi časovni načrt za pripravo predloga zakona o dopolnilnih, tradicionalnih in alternativnih oblikah diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije ter zagotovi, da bo predlog tega novega zakona v skladu s časovnim načrtom (čim prej) poslan v javno obravnavo.«

Absurdnost in neskladnost zakonodaje oz. ureditve za zdravnike lahko najbolje ponazorimo na primeru homeopatije. V vseh državah članicah Evropske unije, razen v Sloveniji, lahko zdravniki zdravijo s homeopatijo in predpisujejo homeopatska zdravila. Homeopatska zdravila so skladno z Zakonom o zdravilih (in z Direktivo 2001/83/ES) zdravila za uporabo v humani medicini. Za homeopatska zdravila velja v Sloveniji najstrožji režim izdaje v EU, saj jih sme v skladu z Zakonom o lekarniški dejavnosti (Uradni list RS, št. 85/16, 77/17 in 73/19; v nadaljnjem besedilu: ZLD-1) v lekarni izdati le magister farmacije s strokovnim izpitom in z dodatnimi specialnimi znanji homeopatije (magister farmacije je zdravstveni delavec, lekarniška dejavnost je zdravstvena dejavnost).

Slovenija je edina država članica EU, v kateri zdravnik, ki je v skladu z Zakonom o zdravilih edini pooblaščen predpisovalec zdravil za uporabo v humani medicini, ne sme predpisovati homeopatskih zdravil, ker ne sme zdraviti s homeopatijo.

Homeopatska zdravila so edina zdravila za uporabo v humani medicini v Sloveniji, ki jih zdravnik ne sme in ne more predpisati na zdravniški recept, kljub temu da so ta zdravila pridobila dovoljenje JAZMP za promet z zdravilom. JAZMP je izdal dovoljenje za promet z zdravilom tudi za homeopatska zdravila v

potencah, ki jih je mogoče predpisati in izdati le na zdravniški recept. V Centralni bazi zdravil je trenutno navedenih več kot 360 homeopatskih zdravil, ki se smejo predpisati in izdati le na zdravniški recept.

Čeprav Zakon o zdravilih in Zakon o lekarniški dejavnosti določata, da lahko v lekarni po zdravniškem receptu za posameznega pacienta oziroma skupino pacientov izdelajo magistralno homeopatsko zdravilo za uporabo v humani medicini, jih ne morejo izdelati, saj zdravnik ne sme in ne more predpisati homeopatskih zdravil na recept. Zaradi neskladja v zakonodaji pacienti v Sloveniji ne morejo dobiti homeopatskih zdravil na zdravniški recept.

V skladu z Zakonom o zdravniški službi zdravnikom, ki zdravijo s homeopatijo oz. predpišejo homeopatsko zdravilo, Zdravniška zbornica Slovenije ne izda oziroma začasno odvzame dovoljenje za delo oziroma zdravniško licenco. V skladu z Zakonom o zdravilstvu pa zdravnike degradirajo še v zdravilce. S tem se jih diskriminira glede na ostale zdravnike, zanika njihovo medicinsko izobrazbo in se jih enači z laiki. Onemogoča se jim opravljanje zdravniškega poklica, saj kot zdravniki ne smejo uporabljati homeopatije, kot zdravilci pa ne smejo zdraviti in predpisovati zdravil. S tem je zdravnikom onemogočena ustavna pravica do dela in zato je sedanja zakonska ureditev tudi neustavna. Iz zgoraj zapisanega tako sledi, da homeopatije v Sloveniji zakonito ne more izvajati nihče.

Slovenija je edina država članica EU, ki zdravniku odvzame zdravniško licenco in ga degradira v zdravilca, če ima dodatna znanja iz drugih metod zdravljenja.

Slovenija je edina država članica EU, v kateri zdravnike destimulirajo za celostno obravnavo pacientov in jim preko represivnega mehanizma odvzema ali nepodelitve licence ter degradacijo v zdravilce neutemeljeno kratijo strokovno neodvisnost in svobodo izbire najbolj ustreznega načina zdravljenja za svoje paciente.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji

Cilj zakona je ureditev področja izvajanja dopolnilnih, tradicionalnih in alternativnih oblik diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije za zdravnike, kar je bil namen ZZDej že leta 1992. S predlaganim zakonom se bodo odpravila neskladja v zakonodaji.

Predlog zakona upošteva tudi odločitev delegatov Zdravniške zbornice Slovenije, predlog Zdravniške zbornice Slovenije ter priporočila Varuha človekovih pravic, da se to področje uredi za zdravnike, ki izvajajo dopolnilne, tradicionalne in alternativne oblike diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije. Zakon sledi zavezi Vlade, da bo ureditev tega področja približalo ureditvi komplementarnega in alternativnega zdravljenja v drugih državah članicah EU oziroma da bo ureditev primerljiva z ureditvijo v drugih državah članicah EU. Zdravniki bodo v skladu s svojimi kompetencami lahko izvajali različne dopolnilne, tradicionalne ali alternativne oblike diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije, ki so del zdravstvene dejavnosti, ne da bi bili za to sankcionirani z odvzemom ali nepodelitvijo licence in degradirani v zdravilce. Zagotoviti se želi tudi primerna, kakovostna in varna obravnavo oziroma oskrba pacientov, ki bodo uporabljali te oblike zdravljenja, saj bodo slednje izvajali le zdravniki, ki imajo ustrezne kompetence.

2.2. Načela

Eno od načel pravne države je tudi medsebojna skladnost zakonov, zato se bodo s predlaganim zakonom odpravila tudi neskladja v zakonodaji.

Določbe ZZdrS (drugi odstavek 34., četrti odstavek 37. in 5. točka 81. člena), ki določajo, da se zdravniku licenca ne podeli oziroma se mu odvzame, če opravlja »zdravilsko« dejavnost, so v neskladju z naslednjimi členi Ustave RS: ustavno načelo svobode dela (49. člen), pravice do zdravstvenega varstva (51. člen) in enakosti pred zakonom (14. člen).

Zakonska omejitev z odvzemom ali nepodelitvijo licence omejuje pravico do dela v nasprotju s tretjim odstavkom 15. člena Ustave RS. Poleg tega pa je takšna prepoved tudi nerazumna in samovoljna, s tem pa se krši načelo iz 2. člena Ustave RS – načelo pravne države. Ustavno sodišče je v svojih odločbah že večkrat poudarilo, da zaposlitev zagotavlja posamezniku pridobivanje sredstev za preživljanje sebe in družine, kar omogoča uresničevanje tudi drugih človekovih pravic (do osebnega dostojanstva in varnosti – 34. člen, zasebne lastnine – 33. člen, socialne varnosti – 50. člen, svobodne gospodarske pobude – 74. člen). Vse te pravice so lahko kršene, če zdravnik ne pridobi ali izgubi licenco zgolj zato, ker poleg metod konvencionalne/šolske medicine uporablja tudi dopolnilne, tradicionalne in alternativne oblike diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije.

S tem ko je zakonodajalec onemogočil zdravnikom, ki uporabljajo dopolnilno, tradicionalno ali alternativno obliko diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije, opravljanje zdravniške dejavnosti po metodi, ki je za posameznega pacienta najustreznejša, je posegel tudi v pravico pacienta do primerne, kakovostne in varne zdravstvene oskrbe ter v njegovo pravico, da sam izbere zanj najbolj ustrezen način zdravljenja. Zakonske omejitve terapevtske svobode zdravnikov v Sloveniji so v nasprotju z Zakonom o pacientovih pravicah, ki določa pacientovo pravico do varne zdravstvene oskrbe. S tem pa so te omejitve hkrati tudi v nasprotju z Ustavo RS, ki v 1. odstavku 51. člena določa, da ima vsakdo pravico do zdravstvenega varstva pod pogoji, ki jih določa zakon.

Ukrep zakonodajalca, ki zdravnikom omejuje pravico do svobode dela, s tem, ko jim onemogoča izbiro metode zdravljenja, je v neskladju z načelom enakosti iz drugega odstavka 14. člena Ustave RS, ker za takšno razlikovanje med zdravniki, ki zdravijo samo z metodo šolske medicine, in zdravniki, ki zdravijo z obema metodama, ni razumnega razloga, oziroma je ta vsaj nesorazmeren. Zdravnike z licenco, ki želijo izvajati tudi dopolnilno, tradicionalno ali alternativno obliko diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije, diskriminira v razmerju do drugih zdravnikov.

2.3 POGlavITNE REŠITVE

Poglavitna rešitev, s katero predlog zakona odpravlja obstoječe anomalije, je odprava pogojevanja zdravniške licence z neopravljanjem katerihkoli komplementarnih oblik zdravljenja. To pomeni, da se črtajo določila tam, kjer jih zakon predpisuje: v drugem odstavku 34. člena, četrtem odstavku 37. člena in peti točki 81. člena.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNO FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATEREGA JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona ni treba zagotoviti dodatnih finančnih sredstev v državnem proračunu.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije. Urejanje sistemov zdravstvenega varstva je po pogodbah EU v izključni pristojnosti držav članic.

Na tem področju Evropska unija do sedaj ni sprejela pravno zavezujočih dokumentov. Izjema je le na področju zdravil za uporabo v humani medicini, kjer so v direktivi 2001/83/ES urejena homeopatska zdravila (že povzeto v ZZdr-2).

S 1. decembrom 2016 je bil v sistem slovenske standardizacije privzet evropski standard EN 16872:2016 kot SIST EN 16872:2016 Zdravstvene storitve, ki jih opravljajo zdravniki z dodatno kvalifikacijo iz homeopatije - Zahteve za storitve zdravstvenega varstva, ki jih opravljajo zdravniki z dodatno kvalifikacijo iz homeopatije. Evropski standard, ki je bil odobren s konsenzom 33 držav članic CEN, določa minimalne zahteve za zdravnike z dodatno kvalifikacijo iz homeopatije (program osnovnega in nadaljevalnega izobraževanja in usposabljanja zdravnikov) in zahteve za opravljanje zdravstvenih storitev. Nacionalni standardi, ki so v nasprotju s tem standardom, se najpozneje 30. aprila 2017 prenehajo uporabljati.

Med državami članicami Evropske unije obstajajo razlike glede pravne ureditve nekonvencionalnih metod zdravljenja, saj so zdravstveni sistemi (zdravstvena dejavnost, zdravstvena politika) v pristojnosti držav članic. Nekonvencionalne metode zdravljenja so v nekaterih državah urejene z zakonskimi ali podzakonskimi predpisi, z uredbo vlade ali ministrstva za zdravje, v drugih pa so priznane s strani nacionalne zdravniške organizacije, društva oziroma zbornice. Urejenost v posameznih državah je v veliki meri odvisna od pravne tradicije v določeni državi.

Skupno državam članicam EU je, da je samo **zdravnik** tisti, ki je strokovno usposobljen in odgovoren za celoten postopek zdravljenja, kar pomeni, da lahko glede na svoje znanje izbere in priporoči bolniku zanj najbolj učinkovito terapijo oziroma zdravljenje v skladu z načelom največje koristi za bolnika. V nacionalnih zakonodajah s področja zdravstvene dejavnosti je določeno: (a) zdravnik je pri sprejemanju strokovnih odločitev samostojen in neodvisen; (b) zdravnik svobodno izbere način zdravljenja, ki je v danih okoliščinah najprimernejši, (c) zdravnik se pri svojem delu ravna po spoznanjih znanosti, splošno sprejetih medicinskih načelih, strokovno preverjenih metodah, izkušnjah, medicinskem znanju ipd. ter da (č) za svoje delo prevzema etično, strokovno, kazensko in materialno odgovornost ipd.

Prav zaradi terapevtske svobode lahko zdravniki izberejo tudi nekonvencionalne metode zdravljenja. Slovenija je tako edina država članica EU, ki zdravniku in pacientu odreja možnost izbire najbolj ustreznega zdravljenja. Zdravnik in pacient imata pravico izbire zdravljenja oziroma ta izbira jima ne sme biti odvzeta. Če jima je, je zdravniku kršena pravica do izbire »pravega« zdravljenja svojega pacienta, pacientu pa pravica do zanj »ustreznega« zdravstvenega varstva oziroma oskrbe.

V vseh državah članicah Evropske unije veljajo pri izbiri najbolj učinkovite metode zdravljenja bolj ali manj podobne določbe glede pacientove ali zdravnikove svobodne in samostojne odločitve. Razlika je samo v tem, da »stroka« oziroma pristojni organi v drugih državah članicah EU (ministrstva za zdravje, zdravniške zbornice, združenja in društva) drugače tolmačijo definicijo »zdravljenje po spoznanjih znanosti in strokovno preverjenih metodah« in ravno zaradi tega so številne nekonvencionalne metode zdravljenja v državah članicah EU del uradne medicine oziroma zdravstvene dejavnosti, v Sloveniji pa ne. Razlike so posledice zornega kota oziroma odprtosti ali zaprtosti ključnih posameznikov zdravstvenih oblasti do pluralizma v medicini.

V nekaterih državah imajo na medicinskih fakultetah tudi katedre za komplementarno medicino. V nekaterih državah imajo podiplomsko izobraževanje iz homeopatije na medicinskih fakultetah, prav tako imajo na številnih medicinskih fakultetah predavanja o homeopatiji v sklopu dodiplomskega študija kot izbirni predmet. V vseh evropskih državah pa se homeopatija poučuje v zasebnih izobraževalnih ustanovah oziroma nacionalnih zdravniških homeopatskih društvih.

Po podatkih Evropskega odbora za homeopatijo (ECH) iz leta 2010 ima osnovno homeopatsko izobrazbo približno 45.000 zdravnikov, večinoma so to splošni oziroma družinski zdravniki (za primerjavo: v EU je približno 15.000 nevrologov in okrog 18.000 otorinolaringologov). Približno 40 odstotkov francoskih in skoraj 75 odstotkov nemških zdravnikov občasno predpiše homeopatska zdravila.

Države članice EU za razliko od Slovenije ne posegajo v terapevtsko svobodo zdravnikov glede ukvarjanja s komplementarno medicino. Nasprotno, mnoge zdravnike spodbujajo k spoznavanju in uporabi različnih metod zdravljenja, kar pripomore k boljši in celostni obravnani pacientov ter prispeva k večji učinkovitosti zdravstvene oskrbe.

Avstrija

V Avstriji v skladu z zdravniškim zakonom (*Ärztengesetz 1998*) zdravijo le zdravniki, ki pa lahko pri zdravljenju uporabljajo poleg metod šolske medicine tudi tradicionalne, dopolnilne in alternativne oblike diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije. V Avstriji se za te metode uporablja izraz »komplementarna medicina« oziroma »dopolnilna medicina« (*Komplementäre Medizin*). Avstrijska zdravniška zbornica (*Die Österreichische Ärztekammer, ÖÄK*) je tista, ki določa, katere metode zdravljenja so v skladu z drugim odstavkom drugega člena zdravniškega zakona dovoljene. Avstrijska zdravniška zbornica ima tudi Referat za komplementarno medicino. Med komplementarno medicino uvrščajo: akupunkturo, homeopatijo, antropozofsko medicino, diagnostiko in terapijo po dr. F. X. Mayr, kineziologijo, kitajsko diagnostiko in terapijo, manualno medicino (kiropraktika, osteopatija itd.) in druge metode. Zdravnik lahko te metode komplementarne medicine glede na težave posameznega pacienta uporablja kot dopolnilno metodo h klasičnemu zdravljenju ali kot samostojno metodo zdravljenja ali paliativno.

Avstrijska zdravniška zbornica izdaja tudi posebne diplome (*ÖÄK-Diplom Komplementäre Medizin*) za usposobljenost po posameznih metodah, na primer: akupunkturo (*ÖÄK-Diplom Akupunktur*), homeopatije (*ÖÄK-Diplom Komplementäre Medizin Homöopathie*), manualne medicine (*ÖÄK-Diplom Komplementäre Medizin Manuelle Medizin*) itd. Zbornica je skupaj s strokovnimi zdravniškimi društvi predpisala podiplomski program izobraževanja in usposabljanja ter certificirala društva za izvedbo teh programov. Po opravljenem izobraževanju in usposabljanju ter po uspešno opravljenem izpitu pri certificiranem društvu zbornica izda zdravniku posebno diplomu za izvajanje določene metode komplementarne medicine. Na primer za homeopatijo: v skladu s smernicami Evropskega odbora za homeopatijo traja osnovno podiplomsko izobraževanje in usposabljanje iz homeopatije tri leta (200 ur teorije in 150 ur prakse). Osnovno in nadaljevalno podiplomsko izobraževanje in usposabljanje iz homeopatije izvajata dve avstrijski zdravniški homeopatski društvi (*Österreichische Gesellschaft für homöopathische Medizin* in *Ärztengesellschaft für Klassische Homöopathie*). Avstrijska zdravniška zbornica oz. deželne zdravniške zbornice vodijo tudi register zdravnikov, v katerem je tudi posebna rubrika »specializacija« (*Spezialgebiet*), v kateri so našteje vse dovoljenje metode komplementarne medicine (homeopatija, akupunktura, medicinska hipnoza, manualna medicina - med metode manualne medicine uvrščajo kiropraktiko in osteopatijo itd.).

Na avstrijskih medicinskih fakultetah lahko v okviru dodiplomskega študija študenti medicine kot izbirni predmet izberejo posamezne metode komplementarne medicine, vendar samo na teoretični ravni,

praktični del usposabljanja lahko obiskujejo šele po pridobitvi diplome medicinske fakultete, posebno diplomu za izvajanje posamezne metode pa jim Avstrijska zdravniška zbornica izda šele po pridobitvi trajne licence in uspešno opravljenem izpitu iz izbrane metode komplementarne medicine.

V Avstriji je komplementarna medicina (op. tradicionalne, dopolnilne in alternativne metode zdravljenja) del zdravstvene dejavnosti in jo lahko izvajajo le zdravniki. Zdravljenje se delno krije iz osnovnega zdravstvenega zavarovanja, lahko pa se posameznik odloči za zasebno dodatno zdravstveno zavarovanje (izbere paket zdravstvenega zavarovanja, ki vključuje tudi te metode zdravljenja). Nekatere zasebne zavarovalnice krijejo stroške homeopatskega zdravljenja.

Kazenski zakonik (Strafgesetzbuch) v 184. členu opredeljuje tudi kaznivo dejanje mazaštva (Kurpfuscherei), in sicer, če oseba, ki nima izobrazbe za opravljanje zdravniškega poklica, opravlja dejavnost, ki je pridržana zdravnikom.

Belgija

V Belgiji uporabljajo izraz »metode nekonvencionalne medicine« (pratiques non conventionnelles oz. non-conventional therapies). Leta 1999 je belgijski parlament sprejel zakon (znan tudi kot »Zakon Colla«, Uradni list 24. 6. 1999) o priznanju štirih metod nekonvencionalne medicine, in sicer homeopatije, akupunkturo, kiropraktike, osteopatije. V skladu s tem zakonom so te metode zdravljenja priznane kot dodatna zdravniška kvalifikacija. Homeopatijo, akupunkturo, kiropraktiko, osteopatijo prakticirajo le zdravniki in zobozdravniki, vendar slednji le v okviru svojih kompetenc. 12. maja 2014 je bil na podlagi zakona iz leta 1999 v belgijskem uradnem listu (Belgisch Staatsblad) objavljen Kraljevi odlok glede homeopatije (Arrêté royal relatif à l'exercice de l'homéopathie). Nekatere zasebne zavarovalnice krijejo stroške homeopatskega zdravljenja. Stroški za homeopatska zdravila se delno povrnejo iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Italija

V Italiji ni posebnega zakona, ki bi urejal nekonvencionalno medicino (medicine non convenzionali), saj lahko zdravijo le zdravniki. Vrhovno sodišče zastopa stališče (tako izhaja iz sodne prakse: sprejete odločitve v letih 1982, 1999, 2003, 2005, 2007), da smejo nekonvencionalne oblike zdravljenja prakticirati zgolj zdravniki (in zobozdravniki), ker je treba zaščititi javno zdravje. Sodišče je med metode nekonvencionalne medicine, ki jih lahko izvajajo le zdravniki, uvrstilo: akupunkturo, tradicionalno kitajsko medicino, ajurvedsko medicino, homeopatijo, antropozofsko medicino, homotoksiologijo in fitoterapijo. Oseba, ki nima medicinske izobrazbe ter prakticira tradicionalno in nekonvencionalno medicino, resno krši zakonodajo. Vrhovno sodišče se tako ni opredelilo do vseh dopolnilnih in alternativnih metod zdravljenja. Kiropraktika in osteopatija se ločita od medicine in njuno izvajanje ne pomeni zlorabe zdravniškega poklica, kar potrjujejo tudi sodne odločbe. Obe metodi zdravljenja lahko izvajajo tudi zdravniki, ki so se zanje usposobili. Kiropraktika je urejena z zakonom št. 244/2007. Osteopatija pa ni urejena v posebnem zakonu.

Maja 2002 je Italijansko združenje zdravnikov in zobozdravnikov (*Federazione Nazionali degli Ordini dei Medici Chirurghi e degli Odontoiatri*) uradno priznalo homeopatijo kot zdravniško metodo. Nekatere zasebne zavarovalnice krijejo stroške homeopatskega zdravljenja.

Če oseba, ki ni zdravnik, izvaja metode nekonvencionalne medicine, je v skladu s 348. členom italijanskega kazenskega zakonika kazensko sankcionirana.

Madžarska

Leta 1997 je madžarski parlament sprejel Zakon o zdravju (*Törvény az egészségügyről*), kjer so v 104. členu opredeljene nekonvencionalne metode zdravljenja, ki je bil kasneje tudi dopolnjen. Še istega leta je vlada sprejela uredbo o izvajanju nekonvencionalnih oblik zdravljenja (40/1997. /III. 5./ Korm. Rendelet a természetgyógyászati tevékenységről – Vladna uredba št. 40/1997), takratno Ministrstvo za družbeno blaginjo pa je tudi sprejelo uredbo o nekaterih vprašanih glede izvajanja nekonvencionalnih metod zdravljenja (*Rendelet a természetgyógyászati tevékenység gyakorlásának egyes kérdéseiről* 116 – Ministrska uredba št. 11/1997 /V.28/). Vsi izvajalci nekonvencionalnih metod so na podlagi teh predpisov del nacionalnega javnega zdravstvenega sistema. Ta obsežna zakonodaja je institucionalizirala »nacionalni program promocije zdravja« z načeli »zdravje za vse« in »enaka dostopnost do zdravstvenih storitev.«

Za zdravnike je pridržano diagnosticiranje, načrtovanje terapije in spremljanje bolnikovega stanja (glej prvi in drugi odstavek 2. člena Ministrske uredbe št. 11/1997). Nadalje je določeno, da ostalim izvajalcem ni dovoljeno na podlagi medicinske diagnoze spremeniti določene terapije, ne smejo zdraviti bolnika brez predhodnega zdravniškega pregleda oziroma se mora obvezno posvetovati z bolnikovim lečečim zdravnikom ter ne sme naročiti in izvajati posegov v organe in tkiva ter akupunkturo (razen ušesne akupunkturo).

Le zdravniki lahko izvajajo akupunkturo, antropozofsko medicino, ajurvedsko medicino, homeopatijo, manualno medicino (kiropraktika in osteopatija), tradicionalno kitajsko medicino, tradicionalno tibetansko medicino, biološko zobozdravstvo, nevralno terapijo, Kneipp terapijo in druge nekonvencionalne oblike zdravljenja, ki jih poučujejo tudi na medicinskih fakultetah. Manualna terapija je izjema, ker jo lahko izvajajo tudi fizioterapevti, izjema je le manipulacija hrbtenice.

Osnovno in nadaljevalno izobraževanje in usposabljanje iz homeopatije izvaja Madžarsko homeopatsko zdravniško društvo (*Magyar Homeopata Orvosi Egyesület*). Usposabljanje in izobraževanje iz homeopatije je priznано kot del stalnega podiplomskega izobraževanja zdravnikov (SPI/CME). Zdravniki lahko izpit za posamezne metode nekonvencionalnega zdravljenja opravijo na Univerzi v Pecu, ki ima oddelek za nekonvencionalno medicino. Na Madžarskem programe specializacij in programe za pridobitev dodatnih strokovnih znanj izvajajo na medicinskih fakultetah v okviru posebnih centrov za podiplomsko usposabljanje zdravnikov.

Nekatere zasebne zavarovalnice krijejo stroške homeopatskega zdravljenja.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

I. Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov

Predlog zakona nima posledic za poslovanje javne uprave.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov

Predlog zakona nima posledic za obveznosti strank do javne uprave.

II. Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki

Predlog zakona nima posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki.

III. Presoja posledic za gospodarstvo

Predlog zakona nima posledic za gospodarstvo.

IV. Presoja posledic za socialno področje

Predlog zakona nima posledic za socialno področje.

V. Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog zakona nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

VI. Presoja posledic za druga področja

Cilj predstavljenega predloga je odpraviti ustavno sporne omejitve delovanja zdravnikov, določila za opravljanje zdravniške službe uskladiti z načeli EU in svobodne družbe ter izboljšati učinkovitost zdravstvenega sistema ter celostne percepcije zdravja.

VII. Izvajanje sprejetega predpisa

a) Predstavitev sprejetega zakona

Ministrstvo za zdravje bo sprejeti zakon predstavilo širši javnosti, in sicer prek medijev, predstavitve na spletni strani ipd.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa bo zagotavljalo Ministrstvo za zdravje. S strani civilne družbe bodo izvajanje sprejetega predpisa spremljala zainteresirana društva in zainteresirani posamezniki.

VIII. Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

Predlagatelj je v fazi priprave predloga zakona sodeloval tako z domačimi kot tudi tujimi strokovnjaki s področja medicine in prava. Predlog temelji na ustaljenih znanstvenih standardih in upošteva tudi najnovejša dognanja s tematiko povezanih raziskav.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN

/

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

Mag. Gregor Kos
Biserka Ilin, dr. med.
Vladimir Pirnat, dr. med.
Maja Žužek, dr. med.
Jure Pogačnik, univ. dipl. prav.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18 in 66/19) se v 34. členu črta drugi odstavek.

2. člen

V 37. členu se črta četrti odstavek.

Dosedanji peti, šesti in sedmi odstavek postanejo četrti, peti in šesti odstavek.

3. člen

V 81. členu se črta peta točka.

Dosedanja šesta, sedma, osma, deveta in deseta točka postanejo peta, šesta, sedma, osma in deveta točka.

Prehodne in končne določbe

4. člen

Zdravnikom oz. osebam, ki imajo diplomu medicinske fakultete, pridobljena znanja iz homeopatije, akupunkture, kiropraktike ali osteopatije in ob uveljavitvi tega zakona izvajajo homeopatijo, akupunkturo, kiropraktiko ali osteopatijo oz. so usposobljeni za izvajanje homeopatije, akupunkture, kiropraktike ali osteopatije, pristojna zbornica najpozneje v enem letu od uveljavitve tega zakona na podlagi vloge podeli prvo dovoljenje za samostojno opravljanje zdravniške službe na področju homeopatije, akupunkture, kiropraktike ali osteopatije za obdobje sedmih let.

5. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati: tretja alineja prvega odstavka 4. člena in drugi odstavek 6. člena Zakona o zdravilstvu (Uradni list RS, št. 94/07 in 87/11).

6. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1., 2. in 3. členu:

V Zakonu o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18 in 66/19) se črtajo:

- drugi odstavek 34. člena, ki se glasi: »Zdravniku, ki opravlja zdravilsko dejavnost, se licenca ne podeli.«
- četrti odstavek 37. člena, ki se glasi: »Začasen odvzem licence se izreče tudi, če zdravnik opravlja zdravilsko dejavnost in sicer za čas opravljanja zdravilske dejavnosti.«
- peta točka 81. člena, ki se glasi: »5. če opravlja zdravilsko dejavnost (37. člen)«.

S predlaganimi spremembami zakona se odpravljajo neskladja v zakonodaji. Predlagane spremembe upoštevajo več kot dvotretjinsko odločitev delegatov Skupščine Zdravniške zbornice Slovenije, predlog Zdravniške zbornice Slovenije ter priporočila Varuha človekovih pravic, da se področje komplementarne medicine za zdravnike po 29 letih končno uredi ter da se preneha z nesorazmerno, neutemeljeno in diskriminatorno sankcijo odvzema, ali nepodelitve zdravniške licence zdravnikom ter degradacijo zdravnikov, ki izvajajo homeopatijo ali druge tradicionalne, dopolnilne in alternativne oblike diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije, ki so del zdravstvene dejavnosti. Predlagane spremembe zakona sledijo tudi zavezi Vlade RS in ministrstva za zdravje v Resoluciji o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025 »Skupaj za družbo zdravja« (Uradni list RS, št. 25/16), da bo ureditev tega področja približalo ureditvi alternativnega zdravljenja v drugih državah članicah EU oziroma da bo ureditev primerljiva z ureditvijo v drugih državah članicah EU. V večini držav članic EU komplementarno medicino oziroma alternativno medicino izvajajo le osebe, ki imajo primarno pridobljeno zdravstveno ali celo medicinsko izobrazbo. Nekatere metode, kot so akupunktura, homeopatija, kiropraktika, osteopatija in tradicionalna kitajska medicina, pa lahko izvajajo le zdravniki. V drugih državah članicah EU zato zdravniki lahko zdravijo s homeopatijo in predpisujejo homeopatska zdravila, saj je homeopatija zdravniška metoda zdravljenja in je del zdravstvene dejavnosti. Zdravniki pa lahko izvajajo tudi druge alternativne oblike zdravljenja in rehabilitacije, ki so del zdravstvene dejavnosti.

K 4. členu:

Prepoved izvajanja homeopatije zdravnikom z zdravniško licenco je privedla do stanja, da imamo zdravnike, ki so končali izobraževanje in usposabljanje iz homeopatije, vendar homeopatije zaradi nesorazmerne sankcije odvzema oz. nepodelitve licence ne izvajajo, po drugi strani pa imamo zdravnike, ki homeopatijo izvajajo in so zato ostali brez zdravniške licence. Zakon o zdravilstvu zdravnike degradira na raven zdravilcev oz. laikov in zahteva pridobitev zdravilske licence. Zaradi neskladja zakonodaje zdravniki ne smejo predpisovati homeopatskih zdravil za uporabo v humani medicini in zdraviti z njimi. To so edina zdravila za uporabo v humani medicini, ki jih zdravniki v Sloveniji ne smejo in ne morejo predpisati, čeprav so v skladu z Zakonom o zdravilih dobila dovoljenje za promet in nekatera zdravila se smejo izdati le na zdravniški recept. V Centralni bazi zdravil je trenutno navedenih več kot 360 homeopatskih zdravil, ki se smejo predpisati in izdati le na zdravniški recept. Prav tako zdravniki ne morejo predpisati magistralnih homeopatskih zdravil. Zaradi zakonskega neskladja tudi pacienti ne morejo dobiti homeopatskih zdravil na zdravniški recept. Zdravniki, degradirani v zdravilce ne smejo diagnosticirati, zdraviti in predpisovati homeopatskih zdravil za uporabo v humani medicini. Zaradi neskladja zakonodaje nihče ne more zakonito izvajati homeopatije. Slovenija je tudi edina država v EU, ki zdravnike degradira na raven zdravilcev in jim onemogoča predpisovanje homeopatskih zdravil za uporabo v humani medicini oz. uporabo homeopatije pri zdravljenju pacientov.

Zdravnikom oz. osebam, ki imajo diplomu medicinske fakultete in bi na dan uveljavitve zakona že izvajali, ali bi imeli dodatna strokovna znanja iz homeopatije, akupunkture, kiropraktike ali osteopatije (usposobljenost), bo pristojna zbornica na podlagi vloge najpozneje v enem letu od uveljavitve tega zakona podelila prvo dovoljenje za samostojno opravljanje zdravniške službe na področju homeopatije, akupunkture, kiropraktike ali osteopatije za obdobje sedmih let.

Določbe ZZdrav, ki bodo z dnem uveljavitve sprememb in dopolnitev tega zakona prenehale veljati, namreč določajo, da homeopatijo, kiropraktiko ali osteopatijo lahko izvajajo le osebe, ki imajo diplomu medicinske fakultete ter pridobljena znanja iz homeopatije, kiropraktike ali osteopatije. Torej tem, ki bi na dan uveljavitve tega zakona že izvajali homeopatijo, kiropraktiko ali osteopatijo oz. bili usposobljeni za izvajanje homeopatije, kiropraktike ali osteopatije, se ne bi odvzelo pravic, ampak bi se jim odpravile krivice zaradi neskladne zakonodaje. Zdravniki bi dobili prvo dovoljenje za samostojno opravljanje zdravniške službe na področju homeopatije, akupunkture, kiropraktike ali osteopatije za obdobje sedmih let. V tem sedemletnem obdobju pa bi morali za podaljšanje licence za homeopatijo, akupunkturo, kiropraktiko ali osteopatijo oziroma na svojem strokovnem področju zbrati zahtevane kreditne točke v skladu z Zakonom o zdravniški službi.

Homeopatija, akupunktura, kiropraktika ali osteopatija se izvaja kot zasebna zdravstvena dejavnost (samoplačniška storitev), register zasebnih zdravstvenih delavcev skladno z ZZDej vodi ministrstvo za zdravje. Akupunktura, ki je del tradicionalne kitajske medicine, se kot protibolečinska terapija, če jo izvaja zdravnik, krije iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, za vse ostale zdravstvene težave, pa je samoplačniška storitev.

Zdravniki, ki bi izvajali izključno homeopatijo, akupunkturo, kiropraktiko ali osteopatijo, bi pridobili dovoljenje za samostojno opravljanje zdravniške službe na področju homeopatije, akupunkture, kiropraktike ali osteopatije. Tisti zdravniki, ki bodo poleg homeopatije, akupunkture, kiropraktike ali osteopatije izvajali tudi šolsko medicino, pridobijo dovoljenje za samostojno opravljanje zdravniške službe na področju homeopatije, akupunkture, kiropraktike ali osteopatije in dovoljenje za samostojno opravljanje zdravniške službe na določenem strokovnem področju šolske medicine.

K 5. členu:

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednje določbe Zakona o zdravilstvu (Uradni list RS, št. 94/07 in 87/11):

- tretja alineja prvega odstavka 4. člena, ki se glasi: »- homeopatija;« in
- drugi odstavek 6. člena, ki se glasi: »Ne glede na prejšnji odstavek, lahko homeopatijo, kiropraktiko in osteopatijo izvajajo le osebe, ki imajo diplomu medicinske fakultete, pridobljena znanja iz homeopatije, kiropraktike ali osteopatije, in veljavno licenco, pridobljeno skladno s tem zakonom.«

Homeopatija je v skladu z veljavno zakonodajo že uvrščena v zdravstveno dejavnost in zato ne more biti hkrati uvrščena tudi v zdravilsko dejavnost. Homeopatijo izvajajo le zdravniki z dodatnimi znanji iz homeopatije, ki pri zdravljenju predpisujejo homeopatska zdravila, ki so v skladu z Zakonom o zdravilih zdravila za uporabo v humani medicini. Homeopatska zdravila, magistralna homeopatska zdravila, izdelava magistralnih homeopatskih zdravil ter izdaja zdravil je urejena v Zakonu o zdravilih in v Zakonu o lekarniški dejavnosti. Predpisovanje zdravil za uporabo v humani medicini pa je v skladu z zakonodajo dovoljeno le zdravnikom.

V drugem odstavku 6. člena so navedene zdravniške metode zdravljenja, ki so v skladu s Pravilnikom o vrstah zdravstvene dejavnosti (Uradni list RS, št. 63/18, 25/19, 47/19 in 173/20) uvrščene v zdravstveno dejavnost, v podrazred alternativne oblike zdravljenja.

K 6. členu

Člen določa začetek veljavnosti zakona petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Zakon o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18 in 66/19)

34. člen

Zdravniku se licenca podeli po opravljeni specializaciji, za področje zobozdravstva pa po pripravništvu in uspešno opravljenem strokovnem izpitu. [\(delno se preneha uporabljati\)](#)

Zdravniku, ki opravlja zdravilsko dejavnost, se licenca ne podeli.

37. člen

Zdravniku lahko zbornica začasno ali trajno odvzame licenco zaradi večje strokovne pomanjkljivosti ali napake pri delu, v skladu z akti zbornice.

Trajni odvzem licence se lahko izreče zaradi večje strokovne pomanjkljivosti ali napake pri delu, v primeru, ko je takšno ravnanje zdravnika povzročilo trajne hujše posledice na zdravju ali smrt bolnika.

Začasen odvzem licence do največ pet let se lahko izreče:

- če je zdravnik v postopku podaljšanja licence napoten na dodatno strokovno usposabljanje, pa ni do izteka licence uspešno opravil preizkusa strokovne usposobljenosti;
- če se ugotovi, da zdravnik s svojim delom lahko resno ogroža zdravje ali življenje bolnika;
- če je zdravniku s sodno ali drugo pravnomočno odločbo začasno prepovedano ali onemogočeno opravljanje dejavnosti ali poklica;
- če se ugotovi, da zdravnik ne izpolnjuje drugih pogojev za opravljanje dejavnosti;
- če se po podelitvi licence ugotovi, da zdravnik ni pridobil dokazil o izpolnjevanju pogojev na veljaven način ali da pri svojem delu z bolniki ne uporablja jezika v skladu z 11. členom tega zakona.

Začasen odvzem licence se izreče tudi, če zdravnik opravlja zdravilsko dejavnost in sicer za čas opravljanja zdravilske dejavnosti.

Zbornica najpozneje v treh dneh od dneva dokončne oziroma pravnomočne odločbe o začasnem ali trajnem odvzemu licence o tem prek informacijskega sistema za notranji trg, ki ga določa zakon, ki ureja postopek priznavanja poklicnih kvalifikacij za opravljanje reguliranih poklicev, obvesti pristojne organe drugih držav članic Evropske unije, držav Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije.

V obvestilu iz prejšnjega odstavka se navedejo podatki o zdravniku:

- ime in priimek, naslov bivališča, datum in kraj rojstva zdravnika,
- poklic,

- podatek o zbornici kot organu, ki je sprejel odločitev o odvzemu licence,
- obseg omejitve ali prepovedi opravljanja zdravniške službe in
- obdobje, za katerega velja odvzem licence.

Zbornica nemudoma obvesti pristojne organe drugih držav članic Evropske unije, držav Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije o ponovni podelitvi licence zdravniku, vključno z datumom podelitve licence.

81. člen

Z globo od 650 do 1.200 eurov se kaznuje za prekršek zdravnik:

1. če ne ravna v skladu z 11. členom tega zakona (**delno se preneha uporabljati**);
2. če opravlja zdravniško službo v nasprotju s 15. in 20. členom tega zakona;
3. če začne opravljati zdravniško službo brez vpisa v register zdravnikov (29. člen);
4. če ne poda izjave o uveljavljanju ugovora vesti iz 31. člena tega zakona, pa jo kasneje uveljavlja;
5. če opravlja zdravilsko dejavnost (37. člen);
6. če ravna v nasprotju s prvim odstavkom 40. člena tega zakona;
7. če pogojuje nudenje nujne zdravniške pomoči z vnaprejšnjim plačilom (drugi odstavek 43. člena);
8. če se ne vključi v program zagotavljanja nujne medicinske pomoči v skladu z 44. členom tega zakona;
9. če ukrepa v nasprotju z drugim in tretjim odstavkom 47. člena tega zakona; (**prenehala veljati**)
10. če ne ravna v skladu z določbo 49. člena tega zakona.

Zakon o zdravilstvu (Uradni list RS, št. 94/07 in 87/11)

4. člen (zdravilski sistemi in zdravilske metode)

(1) Pri izvajanju zdravilske dejavnosti se uporabljajo naslednji zdravilski sistemi:

- tradicionalno kitajsko zdravilstvo;
- ajurveda – tradicionalno indijsko zdravilstvo;
- homeopatija;
- druga zdravilstva.

(2) Zdravilske metode so glede na temeljni način izvajanja opredeljene kot:

- »metode interakcije med umom in telesom« – to so metode, ki krepijo sposobnost duha, da vpliva na delovanje telesa;
- »biološko osnovane metode« – to so metode, pri katerih se za zdravljenje in tudi preprečevanje bolezni uporabljajo živila, zdravilna zelišča in mikronutrienti;
- »manipulativne in telesne metode« – to so metode, pri katerih se zdravijo in tudi preprečujejo bolezni s premikanjem delov telesa;
- »energijske metode« – to so metode vplivanja z biopoljem in delovanjem na biopolje. Biopolje je predvidoma vsaj delno koherentno endogeno bioelektromagnetno polje organizmov, ki odraža njegovo biološko stanje.

(3) Podrobnejšo opredelitev zdravilskih sistemov in zdravilskih metod predpiše minister oziroma ministrica, pristojna za zdravje (v nadaljnjem besedilu: minister).

6. člen (zdravilec)

(1) Zdravilsko dejavnost izvajajo zdravilci. To so polnoletne fizične osebe, ki imajo pridobljeno najmanj srednjo izobrazbo zdravstvene smeri ali pridobljeno najmanj srednjo strokovno izobrazbo in opravljen preizkus iz zdravstvenih vsebin, ki jih predpiše minister, in veljavno licenco, pridobljeno skladno s tem zakonom.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek, lahko homeopatijo, kiropraktiko in osteopatijo izvajajo le osebe, ki imajo diplomu medicinske fakultete, pridobljena znanja iz homeopatije, kiropraktike ali osteopatije, in veljavno licenco, pridobljeno skladno s tem zakonom.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Predlagatelj predlaga, da se Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravniški službi obravnava po skrajšanem postopku, v skladu s prvo alinejo 142. člena Poslovnika Državnega zbora, saj gre za manj zahtevne spremembe zakona.

VI. PRILOGE

Brez prilog.